

Oikeusministeriö

SM; Lausunto hallituksen esityksestä pakkokeinolain 8 luvun 29 §:n muuttamiseksi

Asia

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi pakkokeinolain (806/2011, PKL) 8 luvun 29 §:n muuttamisesta. Sisäministeriö lausuu seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksen tavoitteena oleva PKL 8 luvun 29 §:ssä säädellyn laite-etsinnästä päättämisen menettelyn muuttaminen poistamaan mahdollinen ristiriita EU-oikeuden sääntelyn kanssa on lähtökohtaisesti kannatettava. Hallituksen esityksen taustoitus huomioi voimassa olevan oikeustilan sekä kyseistä toimivaltuutta koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen tuoreimman oikeuskäytännön suojeltavien oikeushyvien, niihin puuttumisen perusteiden sekä oikeussuojakeinojen välisen suhteen punninnasta.

Yleisellä tasolla sisäministeriö toteaa PKL 8 luvun 29 §:n nykyisen muotoilun olevan osa vakiintunutta pakkokeinolain toimivaltuuksien rakennetta. Toimivaltuussäätöjen muutostarpeita arvioitaessa on perusteltua pohjata arviointi Suomen esitutkintajärjestelmän rakenteeseen, joka tutkinnanjohtajuuden vuoksi poikkeaa useasta Euroopan unionin jäsenvaltiosta. Suomessa voimassa olevan esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön toimivaltuuksien tarkkarajaisuus sekä toimivaltuuksien käytön porrastaminen luovat kattavat oikeussuojakeet.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan esitetyn säädösmuutoksen vaikutukset viranomaisten toimintaan ja voimavaroihin muodostunevat esitettyä laajemmiksi huomioiden laite-etsinnän vuosittaiset käyttömäärät. Muotomääräyksien lisääntyminen kasvattaa yksittäisen pakkokeinon käsittelyyn kuluvaan aikaan kaikissa menettelyn vaiheissa. Yksittäin toteutettujen lainmuutoshankkeiden kerrannaisvaikutus voi pitkällä aikavälillä aiheuttaa tilanteen, jossa siinänsä maltillisilta näyttäivät vaikutukset voimavaroihin heikentävät viranomaisten tosiasiallista toimintakykyä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Säännöskohtaiset perustelut

PKL 8 luvun 29 §:n muuttamisen osalta sisäministeriö toteaa yleisesti, että asianosaisjulkisuuden rajoittaminen ja sen edellytykset olisi perusteltua mainita joko säännöksessä esimerkiksi viittauksin tai säännöskohtaisissa perusteluissa. Tämän voi olettaa edesauttavan lain soveltamisen ja menettelykäytäntöjen yhdenmukaisuudessa sekä turvaavan esitutkinna toimittamista.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan 1 momentissa mainittu käsittelyn kiireellisyysvaatimus sekä mahdollisuus käyttää teknisiä tiedonvälitystapoja ovat perusteltuja. Edellä mainitut seikat tukevat esitutkinna toimittamisen joutuisuutta ja perustuvat jo olemassa oleviin käytäntöihin. Lainsoveltamisen selkeyttämiseksi sisäministeriö ehdottaa harkittavaksi voisiko 1 momentin säännöskohtaisiin perusteluihin lisätä maininnan menettelytavasta tilanteesta, jossa laite-etsinnän alkamisen jälkeen havaitaan PKL 8 luvun 1 §:n 3 momentin tarkoittamaa tietoa.

Teknologianeutraalin sääntelyn ja pakkokeinolain yleisen systematiikan varmistamiseksi sisäministeriö ehdottaa, että PKL 8 luvun 29 §:n soveltamisala sidottaisiin PKL 10 luvun 6 §:n 2 momentin tavoin henkilöön. Sisäministeriö katsoo, että kyseinen menettelytapa ei muodostaisi ristiriitaa hallituksen esityksessä mainittuun EU-oikeuteen tai Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Henkilön liittymisestä epäiltyyn rikokseen ja laite-etsinnän kohteina olevien laitteiden yksilöinnin täsmentämiseen voitaisiin käyttää olemassa oleva pakkokeinolain sääntelyä ja siihen perustuvia vakiintuneita menettelytapoja.

Nyt ehdotetun PKL 8 luvun 29 §:n 2 momentin osalta sisäministeriö esittää harkittavaksi lainkohdan säännöskohtaisten perustelujen uudelleenmuotoilua. Perustellun syyn määrittelyssä sivulla 16 käytetty pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tapauskohtaisen arvion hyväksyttävänä kynnyksenä käytetty muotoilu ”*hyvin todennäköistä..*” vaikuttaisi olevan tiukempi vaatimus kuin mitä ”*perustellulle syyllle*” on vakiintunut. Sisäministeriö esittää harkittavaksi säännöskohtaisten perustelujen muuttamista muotoon ”*..tapauskohtaisen arvion perusteella kyseinen laite ei sisällä..*”

Sisäministeriö pitää ehdotettua muutosta kannatettavana. Muilta osin sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Poliisiylitarkastaja

Sami Ryhänen

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

SM Sisäministeriö, Mari Rantanen
SM Sisäministeriö, Antti Salminen
SM Sisäministeriö, Timo Kerttula
SM Sisäministeriö, Maria Paaso
SM Sisäministeriö, Matti Sarasmaa
SM PO Poliisiosasto, Tomi Vuori
SM PO Poliisiosasto, Katriina Laitinen

VN/3357/2025-SM-27

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: